

† φραντζέσκος τζαγκαρόπουλος ¹⁾ μαρτυρῶ.

52.

Ἀνταλλαγή ἀκινήτων τῆς 18 Σεπτεμβρίου 1705. Νοτάριος Ἰω. Δενόρες ²⁾ (Βιβλ. 5 σ. 44).

† Ἐν Χριστοῦ ὀνόματι, ἀμὴν. 1705 Σεπτεμβρίου 18. Τὴν σήμερον ἐνεφανίστησαν παρόντες σωματικῶς ὁ σ(ινιὸ)ρ Προκόπισ, ὁ μ(ισσὲ)ρ Θοδωρῆς καὶ κυράτσα Καλίτζα, ἀδέλφια Νικλαῖοι τοῦ π(ο)τ(ὲ) μ(ισσὲ)ρ Μιχάλη, τὰ ὅποια μέρη, θεληματικῶς τρόπου ἐσυμφώνησαν καὶ κάνουν τὴν παρὼν ἀλλαξίαν, ἥγουν ποσσεδέρουν τὰ ἄνωθεν τρία ἀδέλφια ἓνα κομμάτι κοζανίτη ³⁾ κείμενον στὸν Ἅγιον

Ἰωάννην (1656 – 1690) καὶ τὸν Λέοντα (1713 – 1725).

¹⁾ φραντζέσκος τζαγκαρόπουλος. Ἡ οἰκογ. ἐγκατεστάθη ἐν τῇ νήσῳ ἐκ Πελ/νήσου. Νικόλαος Γ. εὐρίσκεται τῷ 1510 εἰς τὸ χωρίον Κερί, τῷ δὲ 1521 εἰς χ. Πισινῶντα. Ἔτεροι οἰκογέν. μαρτυροῦνται ἐκ Καλαμῶν 1584 καὶ ἐκ Κρήτης 1587. Ἐν ἔτει 1572 ἡγούμενος τοῦ μοναστηρίου τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου τοῦ Βροντησίου εἰς τὴν Κρήτην μαρτυρεῖται ὁ Γεράσιμος Τζαγκαρόπουλλος. Βλ. Κ. ΜΕΡΤΖΙΟΥ, Θωμᾶς Φλαγγίνης σ. 32, σημ. 1. Τ. Ἀθανάσιος ἤκμασε περὶ τὸ 1698, ἐγένετο ἱερομόναχος καὶ ἐσπούδασε ἐν Ἰταλίᾳ ἐπιμεληθεὶς καὶ τῶν παρὰ Νικολάφ Γλυκεῖ καὶ Μιχαήλ τῷ Βαρβωνίφ τυπωθέντων συγγραμμάτων τοῦ Βαρούχα. Βλ. Ν. Κατραμῆ, ἔνθ' ἄνωτ. σ. 350 – 351. Τ. Ἰωάννης λόγιος ἐγένετο δις πρωτοπαπᾶς Ζακύνθου, τῷ 1720 – 1725 καὶ 1734 – 1745. Διὰ πλείονα βλ. Ν. ΚΑΤΡΑΜΗ, ἔνθ' ἄνωτ. σ. 350 – 358. Ἐκ τῆς οἰκογ. ταύτης συμβολαιογράφοι Ζακ. Τιμόθεος 1551 – 1608 καὶ Δημήτριος 1557 – 1568.

²⁾ Συμβολαιογράφος ἀπὸ 30 Δεκεμβρίου 1699 μέχρι 13 Νοεμβρίου 1734.

³⁾ κοζανίτη. Εἶδος λευκῆς σταφυλῆς· Κοζανίτου οἰκογ. καὶ Κοζανίτη τοπων. ἐν τῇ περιφερείᾳ χωρίου Λαγοπόδου.

Χαρακτηριστικὸν εἶναι ἐν Ζακύνθῳ τὸ πλῆθος τῶν ὀνομάτων τῶν σταφυλῶν. Ἐν τέλει κώδικος τῆς μονῆς Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου (Καταστάρι) φέρεται γεγραμμένον τὸ ἑξῆς ποίημα:

« Σταφύλια μὲς' στὴ Ζάκυνθο εἶναι ὁ Κοζανίτης,
Μυγδάλι, Φλέρι, Ραζακιά, Χλώρα καὶ Μορωνίτης.
Λαρδέρα καὶ Σκυλλόκλημα, Βοήθαμος, Φτερουγάτης,
Τραγάνα, Πετροκόριθο, Παῦλος καὶ Χονχουλιάτης.
Ἄλλ' εἶν' τὰ ὁμορφότερα Ρομπόλα κι' Ἀητονύχι,
Μοσκᾶτο, Ἀμπελοκόριθο, Φτάκοιλος καὶ Ξυρίχι,
Κατσακούλιας, Κοντοκλάδι, Κακοτρύγι, Βοῖδομμάτης,
Γλυκερήθρα, Λιανοροῖδι, Γουστουλίδι κι' Ἀγουσιάτης,
Γλυκολάτι . . . Βόσος καὶ τὸ Κουτζουμπέλι,
Καὶ τὸ Νύχι τοῦ κοκόρου ποὺ στολίζει τὸ ἀμπέλι.
Ὅστερα ἀπ' ὅλα τοῦτα ἔρχεται ὁ Σκυλλοπνίχτης.
Μὰ κειὸς ποῦλα τὰ φουμίζει εἶν' ὁ κόκκινος Ροῖδίτης
1601 Ὀκτωβρίου 5 ἔγραψα τὸ παρόν ».

Βλ. Ν. ΚΑΤΡΑΜΗ, ἔνθ' ἄνωτ. σελ. 168. Πλὴν τῶν ἀνωτέρω μαρτυροῦνται καὶ ἄλλα εἶδη τὰ ἑξῆς: Ἀλουποῦ, Ἀσπροκόριθο, Ἀσπροῦδι, Βιολεντό, Γυφτοκόριθο, Γυφτοπούλλα, Ζομπέλλα, Κομινό, Κοπελλοῦλλες, Κορφιάτης, Κορίθι, Λιανοβέργι, Μαλοῦχο, Μαυροστάφυλο, Μερτίνικο, Μοσκατέλο, Μοσχατόφλερο, Μοραίτικο, Μοσχόφλερο, Ξεροποδιές, Παππαδίτσα, Πετρίτης, Πιπινιόλα,

Ταξιάρχη, εἰς τοὺς Ἀσωμάτους¹⁾, τόπος βάκουος²⁾, ἀξιναρίων δεκαπέντε, ὅσος καὶ ἂν εὐρίσκεται, πλειότερο ἢ λιγώτερο, ὅπου τοὺς ἐμπενεφίτζιαρισε ἡ ποτὲ κυράτζα Ἀναστασοῦλλα, ἡ ἀδελφή τους, μὲ τὴν διαθήκη της, τὸ ὁποῖο ἀμπέλι, κοζανίτη ὡς ἄνωθεν, τὸ δίνουν εἰς ἀλλαξίαν πρὸς τὸν ἕναν ἀδελφόν των σ(ινιὸ)ρ Θοδωράκη καὶ ὁ σ(ινιὸ)ρ Θοδωράκης τοὺς δίνει ἕνα κομμάτι ἀμπέλι ὅπου εὐρίσκεται νὰ ἔχῃ ἐδικό του ὅπου τοῦ ἐπαράτησε ἡ μάνα τους, ἡ π(ο)τ(ἐ) κυράτζα Βιτώρια, μὲ τὴν διαθήκη της ἀξιναρίων δέκα, ὅσον εἶναι καὶ εὐρίσκεται μὲ ἐλιές ποδάρια ἐννιά, κορωνέϊκες καὶ ἐντόπιες, εἰς τόπον εἰς τὸ Καλαμάκι, τόπος βάκουος καὶ διὰ νὰ ἐξεκβίρουν τὰς αὐθεντικὰς τερμινατσιόνες, ἡξίωσαν κριτᾶδες καὶ στιμαδῶρους τοὺς Νικολὸν Φαρακλόν³⁾ καὶ σ(ινιὸ)ρ Νικολὸν Καπέον, οἱ ὁποῖοι, κατὰ τὴν ἐξουσίαν ὅπου ἔλαβαν στοματικῶς, ἐπῆγαν ἐπάνω εἰς τὸν τόπον τῶν ἄνωθεν ὑποστατικῶν καὶ τὰ ἐμέτρησαν καὶ ἠῦραν ὡς ἄνωθεν καὶ καλῶς σιοχαζόμενοι στιμάρουν νὰ ἀξιζῇ τὸ ἄνωθεν ἀμπέλι κοζανίτη, ὡς εὐρίσκεται, ριάλια ἑκατὸν πενήντα, Ν° ρ(ιάλι)α 150· ὁμοίως καὶ τὸ ἀμπέλι ὅπου ὁ σ(ινιὸ)ρ Θοδωράκης τοὺς δίνει εἰς ἀνταλλαγὴν, ὡς ἄνωθεν μὲ τὰς ἐλιές στὸ Καλαμάκι, τὸ στιμάρουν νὰ ἠερίσκει μὲ τὰς ἐλιές διὰ ἕτερα ριάλια ἑκατὸν πενήντα, Ν° ρ(ιάλι)α 150· καὶ οὕτως ἐρρεφερίραν εἰς τὴν συνείδησίν τους, τὴν ὁποίαν στίμα τὰ μέρη βλέποντάς τηνε ἴσια πρὸς ἴσια νὰ εἶναι, θέλουν καὶ τὴν ἀτζετάρουν, λαουδάρουν, ἀππροβάρουν καὶ ρατιφικάρουν ὥσπερ νὰ ἔχῃ γίνῃ δεύτερη καὶ τρίτα, ρεφουδάροντας τὸ μπενεφίτζιο τῶν αὐτῶν καὶ κάθε πάρτε καὶ νόμον ἰνκοντράριον τῆς παρούσης καὶ ἀπὸ τὴν σήμερον τὰ ἄνωθι ἀδέλφια ἐγδύνονται ἀπὸ τὸ ἀπτουὰλ κορποράλ ποσσέσσο τοῦ ἄνωθεν ἀμπελιοῦ κοζανίτη καὶ δίνει τοῦ ἄνωθεν Θοδωρῆ, κληρονόμων καὶ διαδόχων του νὰ κἀνῃ ὡς θέλει καὶ βούλεται· ὁμοίως καὶ ὁ αὐτὸς Θοδωρῆς ἐγδύεται ἀπὸ τὸ ἄνωθεν ἀμπέλι μαῦρο καὶ ἐλιές του ὡς ἄνωθεν καὶ δίνει το τῶν ἄνωθι ἀδελφῶν του Προκοπίου καὶ κυράτζας Καλίτζας νὰ τὸ ἔχουν καὶ κἀνουν, ὡς θέλουν καὶ βούλονται, μὲ τοὺς κληρονόμους διαδόχους τους τὸ μερτικό του ὁ καθε-

Πετριῶνος, Προβατῖνα, Ριγγῖνα, Σαλαμάτα, Σαούτζη, Σκιαδόπουλλο, Σουρταῖνα, Σταφιδάμπελο, Τιντόριες, Τουρκοπούλλα, Τσαούση. Βλ. Α. Χ. ΖΩΗ, Λεξικὸν σ. 1055. Πρβ. SALVATORE, Zante 1906 σ. 509, 610. Σ. ΔΕΒΙΑΖΗΝ, ἐνθ' ἄνωτ. Παρυσσός 15 (1892) σ. 935. Β. ΚΡΙΜΠΑΝ, Ἑλληνικὴ Ἀμπελογραφία, Ἀθῆναι τόμ. Α (1943), τόμ. Β (1944), ἐνθα περιγράφονται ἐπιστημονικῶς πολλὰ τῶν εἰδῶν τῆς ἐν Ζακύνθῳ καλλιεργουμένης ἀμπέλου.

¹⁾ Ἀσωμάτους. Τοπων. ἐν τῇ περιφερείᾳ χ. Καλυτέρου, κληθέν οὕτω ἐκ τῆς μονῆς τῶν Ἀρχαγγέλων. Ἀπαντᾷ ἤδη τῷ 1605.

²⁾ τόπος βάκουος (ἰταλ. vacuo): Τόπος ἄνευ ιδιοκτητοῦ. Κατὰ τὴν ἐνετοκρατίαν ὑπῆρχον ἐν Ζακύνθῳ τοποθεσίαι ἀδέσποτοι (Luoghi vacui) οὐδὲ εἰς τὴν δικαιοδοσίαν κώμης ἀνήκουσαι. Ἐνεκα τούτου πολλάκις ἤρχοντο εἰς ἔριδας οἱ κάτοικοι τῶν πλησίων κωμῶν.

³⁾ Νικολὸν Φαρακλόν. Οἰκογ. ἐκ Κεφαλληνίας ἀναφερομένη τῷ 1599. Φ. Ἀνδρέας, συμβολαιογράφος ἀπὸ 1616 - 1618.

νας ρεστάροντας τὸ ἕτερο μερτικὸ τοῦ αὐτοῦ σ(ινιὸ)ρ Θοδωρῇ νὰ τὸ κάνη καὶ αὐτὸς ὥς θέλει καὶ βούλεται μὲ τοὺς ἐρχομένους καὶ ὑπόσχονται ρετζιπροκαμέντε τὰ μέρη νὰ μαντενίζονται καὶ συλλεβάρουνται εἰς τὸ παντοτινὸ ποσσέσο τῆς παρὸν ἀλλαξίας ὥς ἄνωθεν καὶ ἀπὸ κάθε ἐναντιότητα, ἐξόδια, ἰντερέσσα καὶ μεγαλοραμένα μὲ τὰ καλὰ τους τὰ ἕτερα κινητὰ καὶ ἀκίνητα καὶ τὰ ἐξῆς ὁμοῦ καὶ ἰνσόλιδουμ. Πλησιάζει ὁ κοζανίτης ἀπὸ τὸ Λ. ἀμπέλι τοῦ Δημήτρι Μουνέλου ¹⁾, Π. χωράφι τῆς κληρονομίας τοῦ π(ο)τ(ἐ) Τζώρτζη Ἀρακλεώτη ²⁾, Ο. ³⁾ τῆς αὐτῆς κληρονομίας καὶ ἀπὸ τῆς Τ. ἀμπέλι τοῦ παπᾶ Μπεφάνη, γυναικείῳ ὀνόματι, φυλαζόμενοι καὶ τὰ ἐξῆς. Καὶ τὸ ἀμπέλι μαῦρο πλησιάζει ἀπὸ τὸν Λ. ἀμπέλι τοῦ κὺρ Σταμάτη Ρούσου, Π. τῆς κληρονομίας τοῦ π(ο)τ(ἐ) Γιαννούλη Ντεπάστη ⁴⁾ καὶ ἀπὸ τὴν Τ. ἀμπέλι τοῦ εὐλαβεστάτου παπᾶ Κουκουλομμάτη ⁵⁾ φυλαζόμενοι οἱ πλέον βέβαιοι καὶ ἀληθινοὶ πλησιασμοὶ τῶν ἄνωθεν ὑποστατικῶν. Καὶ οὕτως ἔμειναν εὐχαριστημένα τὰ μέρη καὶ βεβαιώνουν εἰς μαρτυρίας ἐξεκαθαρίζοντας ὅτι πὲρ Ο. πλησιάζει ἀμπέλι τῆς ἄνωθεν κυράτζας Καλίτζας Νίκλο, ἀδελφῆς τῶν ἄνωθεν εἰς μαρτυρίας.

† νικολὸς φαρακλὸς κριτής,

† νικολὸς καπέος κριτής,

† προκόπης νίκλος βεβαιώνω τὰ ἄνωθε.

† ἀναστάσης μαρόπουλος ἀπογράφω γιὰ τὴν κυράτζα Καλίτζα παρακαλεστὸς μὲ τὸ διὰ νὰ μὴν ξέρη νὰ γράφῃ καὶ μαρτυρῶ.

† Nicolo Venier ⁶⁾ fui presente.

53.

Πώλησις ἀκινήτου τῆς 18 Σεπτεμβρίου 1705. Νοτάριος Ἰω. Δενόρες (Βιβλ. 5 σ. 85).

† Ἐν (Χρ(ιστοῦ) ὀνόματι ἀμὴν 1705 Σεπτεμβρίου 18. Τὴν σήμερον ἐνε-

¹⁾ Δημήτρι Μουνέλου. Τὸ ἐπώνυμον ἐκ παρωνυμίου. Μουνέλος, ὁ ἀρεσκόμενος νὰ συναναστρέφεται μετὰ γυναικῶν καὶ φέρεται ὡς αὐταί.

²⁾ Τζώρτζη Ἀρακλεώτη. Μία τῶν ἀρχαιοτέρων οἰκογ. τῆς Ζακύνθου ἐγγραφεῖσα κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐνετοκρατίας ἐν τῇ χουσοβίβλῳ.

³⁾ Ο = Ostria = νότος

⁴⁾ Γιαννούλη Ντεπάστη. Οἰκογ. μαρτυρουμένη τῷ 1657.

⁵⁾ Κουκουλομμάτη. Οἰκογ. ἐν Ζακύνθῳ ἐκ Κρήτης τῷ 1674. Βλ. Α. Χ. ΖΩΗ, Κρήτες ἐν Ζακύνθῳ, Ε.Ε.Κ Σ. 2 (1939) σ. 125 καὶ τοπων. χωρ. Μπελούσι. Οὕτω καλεῖται ὁ ἔχων τὰ βλέφαρα μεγαλύτερα τοῦ συνήθους καὶ ὡς ἐκ τούτου καλύπτοντα παρὰ πολὺ τοὺς ὀφθαλμούς. Τὸ ὄνομα ὡς ἐπών. ἐν Μάνη: Κουκουλομμάτης Κορτομιχαλάκης, εἰς τὸ Ἡμερολόγιον τοῦ ἱατροῦ Παππαδάκι. Ν. Ἑλληνομν. 14 (1917/20) σ. 4. Ὡς παρωνύμ. καὶ ἐν Ἀθήναις Χ.Ι.Α. 573, 53.

⁶⁾ Nicolo Venier. Οἰκογ. ἐν Ζακύνθῳ ἐξ ἧς ὁ Ἰωάννης - Ἀντώνιος ὑπῆρξε προβλεπτής τῷ 1581 - 1585 οἱ δὲ Ἀναστάσιος καὶ Ἰωάννης συμβολ. (1750 - 1780, 1790 - 1797). Οἱ Λορένζος, (8 Ὀκτωβρ. 1709) καὶ Ἀλέξανδρος (26 Φεβρ. 1738) μαρτυροῦνται ὡς ὑπότροφοι τοῦ Φλαγγινείου Φροντιστηρίου. Βλ. Κ. ΜΕΡΤΖΙΟΥ, ἐνθ' ἄνωτ. σ. 123, 126.

